

Rámec profesních kvalit učitele cizího jazyka v přípravě učitelů

Gabriela Klečková

Světlana Hanušová

Proč rámec vznikl?

Zkvalitňování

výuky na školách

Učitel cizího jazyka se liší od ostatních učitelů tím, že zná

- cizí jazyk
- principy osvojování cizího jazyka
- přístupy, strategie, techniky, metody a didaktické prostředky pro výuku cizího jazyka
- zákonitosti daného jazyka
- vztah mezi kulturou a jazykem
- literární texty, které reprezentují základní tendence a fáze kultury daného jazyka

Co rámec nabízí?

3

PROCESY VYUČOVÁNÍ A UČENÍ: INTERAKCE VE TŘÍDĚ

Učitel používá výukové strategie, které umožňují každému žákovi osvojovat si interkulturní komunikační kompetenci v cílovém jazyce a získat vnitřní motivaci i dovednosti k celoživotnímu učení a poznávání.

PROCESY VYUČOVÁNÍ A UČENÍ: INTERAKCE VE TŘÍDĚ

KRITÉRIUM

1 Učitel vychází z připraveného plánu, aktuálně reaguje na vývoj situace a na potřeby a možnosti jednotlivých žáků, neztrácí zaměření na stanovené cíle učení.

2 Učitel účelně využívá široké spektrum metod a forem práce s důrazem na vytváření příležitostí k učení žáků / rozvíjení interkulturní komunikační kompetence žáků v cílovém jazyce.

PŘÍKLADY UKAZATELŮ

- představuje žákům cíle výuky (v oblasti řečových dovedností, jazykových prostředků atd.)
- přizpůsobuje zvolené metody a činnosti momentální situaci a individuálním potřebám žáků
- vytváří učební situace, v nichž žáci využívají dosavadní znalosti, dovednosti a zkušenosti, pracují s různými zdroji informací a aktivně se podílejí na rozvoji své komunikační kompetence
- podporuje žáky v procesu učení a poskytuje jim konstruktivní zpětnou vazbu
- klade otevřené otázky podporující rozvoj vyšších úrovní myšlení a řečových dovedností, povzbuzuje žáky ke kladení otázek a oceňuje chuť se ptát („Proč...“, „Co by se stalo, kdyby...“, „Jak bys vysvětlil, že...“, „Jaký je tvůj názor...?“)
- vede žáky k tomu, aby vyjadřovali své porozumění vlastními slovy v cizím, popřípadě českém jazyce
- preferuje poznávání prostřednictvím činnosti žáků před sdělováním hotových poznatků a frontální výukou; volí vhodné způsoby sdílení/prezentace nového obsahu (deduktivní, induktivní atd.)
- využívá různé organizační formy výuky (individuální, párová, skupinová práce, frontální výuka)
- účelně využívá široké spektrum výukových materiálů a pomůcek s důrazem na vytváření příležitostí k učení žáků
- vhodně využívá zdroje dostupné v prostředí výuky (ICT, dataprojektory, knihovny atd.)
- iniciuje spolupodpovědnost žáků za proces výuky

MUNI
PED

Reflexe učitelské praxe

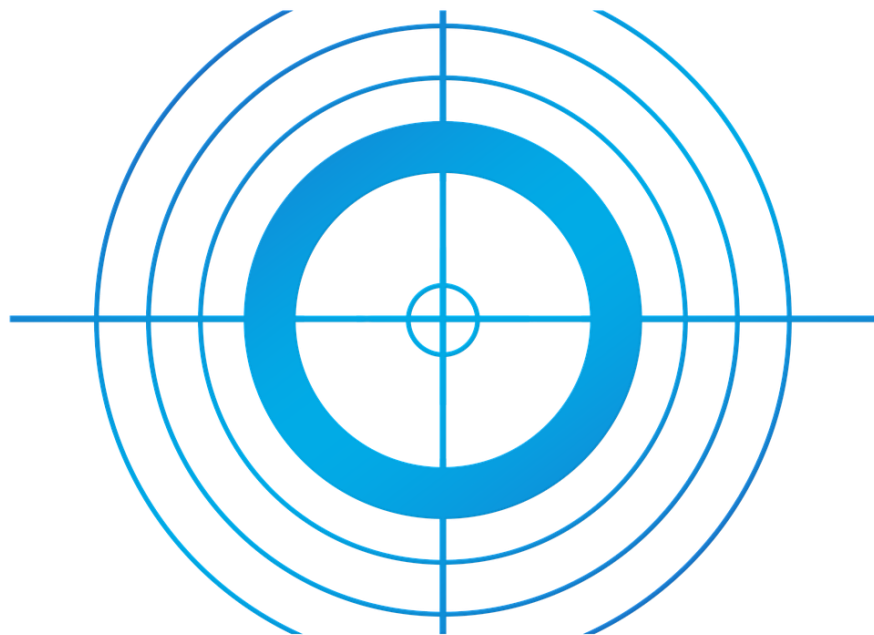
- Oblasti (1) plánování výuky, (2) prostředí pro učení, (3) procesy vyučování a učení.
- Studenti na základě seznamu indikátorů stanovují ve skupinách cíle pro svůj další rozvoj
- Vyučující upřesňuje témata pro mikrovyučování v seminářích didaktiky
- Limitující faktory:
 - text v češtině
 - rozsah textu

Změny v kurikulu bakalářského i magisterského studijního programu

- V rámci projektu zaměřeného na rozvoj bakalářského studijního programu Anglický jazyk se zaměřením na vzdělávání
- Diskuze s vyučujícími oboru (lingvistika, literatura, kultura, historie)
- Změny ve formátu i obsahu státní závěrečné zkoušky v Bc i NMgr programech

**FAKULTA PEDAGOGICKÁ
ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY
V PLZNI**

Studenti jsou seznámeni s metodami a způsoby hodnocení procesů a výsledků osvojování řečových dovedností a jazykových znalostí.

Jsou představeny různé typy nástrojů formativního a sumativního hodnocení a jejich využití ve výuce anglického jazyka.

4 HODNOCENÍ PRÁCE A VÝSLEDKŮ UČENÍ ŽÁKŮ

Učitel hodnotí procesy a výsledky učení žáků tak, aby žák získal dostatek Informací o svém učebním pokroku, učil se sebehodnocení a aby získal zpětnou vazbu pro další plánování výuky.

1. Učitel hodnotí procesy učení – poskytuje průběžně popisnou zpětnou vazbu k učebním činnostem (zaměřenou na směřování k cílům), k používání cizího jazyka a chování žáků, hodnotí postup, míru úsilí, zájem, úroveň spolupráce apod.
2. Učitel hodnotí výsledky učení, tj. úroveň jednotlivých složek interkulturní komunikační kompetence v cílovém jazyce, s ohledem na individuální potřeby žáků a vzhledem k očekávaným výstupům.
3. Učitel předem zprostředkovává žákům srozumitelnou formou kritéria hodnocení (dle úrovně cizojazyčné komunikační kompetence žáků).
4. Učitel vede žáky k přebírání zodpovědnosti za vlastní učení rozvojem dovednosti vrstevnického hodnocení a sebehodnocení.

Podívala jsem se na text Hodnocení práce a výsledků učení žáků ze začátku semestru a mohu říci, že mám pocit, že jsem se o všech oblastech hodně dozvěděla. Vím více zejména o formativním hodnocení a sebehodnocení a používání kritérií pro hodnocení. Také jsou tam oblasti, o kterých jsem před začátkem tohoto předmětu věděla jen velmi málo. Při zpětném ohlednutí vidím, že jsme se o všech oblastech dozvěděli v našich hodinách a prostřednictvím úkolů. Což logické, vzhledem k tomu, že se zdá, že jsou to jakési "základní" hlavní zásady hodnocení.

Mám pocit, že mi tento předmět pomohl prohloubit znalosti ve všech čtyřech oblastech. uvedených v v dokumentu Hodnocení práce a výsledků žáků. Jak jsem již zmínila, mé znalosti o hodnocení nebyly tak široké, pokud vůbec existovaly.

Oblast hodnocení, ve které mám pocit, že jsem získala nové znalosti, je číslo tři - předem stanovit kritéria hodnocení (podle úrovně cizího jazyka), která by měla být splněna (komunikační kompetence studentů). Obecně chápu a jsem schopna vytvořit tzv. seznam kritérií pro zadání úkolu nebo testu. Líbí se mi myšlenka nechat studenty podílet se na vytváření kritérií. Tím se na ně přenáší odpovědnost za jejich vlastní učení, což je další oblast hodnocení - vést studenty k tomu, aby převzali odpovědnost za své vlastní učení. rozvíjením dovedností vzájemného hodnocení a sebehodnocení. I když to je oblast, kterou si nejsem tak jistá.

Učitel předem zprostředkovává
žákům srozumitelnou formou
kritéria hodnocení (dle úrovně
cizojazyčné komunikační
kompetence žáků).

Učitel hodnotí procesy učení –
poskytuje **průběžně popisnou
zpětnou vazbu** k učebním činnostem
(zaměřenou na směřování k cílům), k
používání cizího jazyka a chování
žáků, hodnotí postup, míru úsilí,
zájem, úroveň spolupráce apod.

Samozřejmě moje mentorka měla vlastní kritéria
celkového hodnocení, já jsem si během praxe
vytvářela jednotlivá kritéria pouze pro jednotlivé
činnosti - např. slohovou práci, dialog atd.
Nevytvářela jsem kritéria hodnocení pro daný
předmět. V budoucnu si samozřejmě vytvořím kritéria
pro hodnocení a seznámím s nimi žáky. První rok
počítám, že otestuji, jak kritéria fungují/nefungují,
příští rok je případně upravím, aby to lépe odpovídalo
atd..

Žákům jsem vždy poděkovala za jejich
práci/spolupráci, snažila se zformulovat, co udělali
dobře, ale ne vždy jsem jim řekla, co by mohli příště
zlepšit atd. Ta kvalitní zpětná vazba u mě není tak
často, zapomínám na ní nebo si pro ní nevytvořím v
hodině prostor a musím na tom zapracovat.

Učitel vede žáky k přebírání **zodpovědnosti** za vlastní učení rozvojem dovednosti **vrstevnického hodnocení a sebehodnocení**.

Učitel hodnotí **výsledky učení**, tj. úroveň jednotlivých složek interkulturní komunikační kompetence v cílovém jazyce, s ohledem na individuální potřeby žáků a vzhledem k očekávaným výstupům.

Do svých hodin implementuji vrstevnické hodnocení a sebehodnocení např: formulář, kde hodnotili na základě předem daných kritérií práci svých spolužáků, dále barevně rozlišovali a hledali ve svém textu, kde přesně ta kritéria splnili, případně napsali, že nesplnili to a to. Vrstevnické hodnocení do hodin angličtiny jsem bohužel zatím nedala, ale samozřejmě s ním plánuji pravidelně pracovat.

Jak už jsem zmínila tak během praxe jsem nechtěla více zasahovat do systému své mentorky a do systému, na který jsou žáci zvyklí. Ve svých hodinách a se svou třídou plánuji pracovat s portfoliem, individuální vztahovou normou, ale i s kritérii.

1. Vyučované obory a jejich zprostředkování žákům a žákyním
2. Plánování, vedení a reflexe výuky
3. Prostředí pro učení
4. Zpětná vazba a hodnocení
5. Profesní spolupráce
6. Profesní sebepojetí, rozvoj, etika a duševní zdraví

1. Plánování výuky
2. Prostředí pro učení
3. Procesy vyučování a učení: interakce ve třídě
4. Hodnocení práce a výsledků učení žáků
5. Reflexe výuky
6. Rozvoj školy a spolupráce s kolegy
7. Spolupráce s rodiči, odbornou a širší veřejností
8. Profesní rozvoj učitele

Oborově specifické kompetenční rámce – připravovaný projekt JAK

- Týmy ze 7 univerzit spolupracující na oborově specifických kompetenčních rámcích pro jednotlivé cizí jazyky (AJ, FJ, NJ, RJ)
- Koordinace PdF MU
- Bilingvní verze oborově specifických kompetenčních rámců
- Pozorovací archy pro sebehodnocení a hodnocení druhou osobou
- Tvorba inovovaných sylabů didaktických předmětů
- Revize SZZ studijních programů učitelství AJ, FJ, NJ, RJ

Rámec profesních kvalit učitele cizího jazyka

